

CVE-podden

Kan man tala med terrorister?

Medverkande: Bitte Hammargren, Mellanösternanalytiker vid Totalförsvarets forskningsinstitut samt Isak Svensson, professor i freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet. Samtalsledare: Annika Ström Melin.

ANNIKA: Välkomna till Center mot våldsbejakande extremism, som står bakom den här podden där vi i ett första avsnitt talade om risken för att terrororganisationen Islamiska staten, IS, kommer tillbaka. I ett andra avsnitt tog vi upp var IS-anhängare som har begått grova brott kan lagföras och dömas. Idag ska vi ägna oss åt en annan komplicerad men viktig fråga som har anknytning till hur kampen mot IS och annan våldsbejakande extremism förs, nämligen kan man tala med terrorister? Jag heter Annika Ström Melin och jag är fristående journalist, och jag hälsar Bitte Hammargren och Isak Svensson välkomna till dagens podd. Bitte, du har varit med förut i tidigare avsnitt. Lyssnarna känner nog till vem du är vid det här laget, men berätta ändå. Presentera dig idag också?

BITTE: Ja, jag har den senaste tiden jobbat på totalförsvarets forskningsinstitut FOI som analytiker av Mellanösternfrågor, och jag gör det här för Center mot våldsbejakande extremism. Jag har också en lång bakgrund som journalist i Mellanöstern, bland annat som korrespondent för Svenska Dagbladet.

ANNIKA: Tack så mycket Bitte. Och Isak Svensson, välkommen du också. Du är med på länk idag. Du kan väl också presentera dig för lyssnaren?

ISAK: Ja, jag heter Isak Svensson och jag är professor vid Institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet. Det betyder att jag är fredsforskare.

ANNIKA: Varmt välkommen Isak. Bitte, första frågan till dig. Har du något allmänt svar på den här frågan vi ställer i det här poddavsnittet? Kan man tala med terrorister?

BITTE: Det korta svaret är ja. Det längre svaret är att det finns ju olika schatteringar av terrorister. Det finns verkligen olika grader i detta. Sen

kan man också säga att det handlar om formerna för samtalen. Ska det ske via mellanhänder eller ska de föras direkt? Är det fel skede, kan man ge dem legitimitet om man inte vill det? Och vad är syftet? Är syftet fångutväxling, vapenvila? Och vi kan ju också se på nutidshistorien som ju visar på rader av exempel där tidigare terroriststämplade organisationer till slut hamnar i världspolitikens finrum och blir erkända. Det gäller ju hur vi fick slut på konflikten i Vietnam, när fransmännen drog sig ur Algeriet, ANC i Sydafrika, briterna som talade med IRA på Nordirland, och nu senast talibanerna i Afghanistan. Men när det gäller en organisation som IS som ju ingen stat vill ha relationer till, så är det ju en alldeles speciell situation också eftersom de är exempellöst extrema. Men även med dem så förs olika kontakter via mellanhänder.

ANNIKA: Låt oss komma tillbaka till frågan om just IS. Men Isak Svensson, har du först ett allmänt svar på den här frågan? Kan man tala med terrorister?

ISAK: Jag skulle svara ja men att det beror på vad man talar om. Så lite i linje med också vad Bitte var inne på, att det är frågan om vad man diskuterar. På en taktisk nivå kan man absolut tala med terroristgrupperingar och har gjort det. Vi ser i vår forskning till exempel att det finns vapenvilaavtal mellan IS i Syrien och andra grupperingar och regeringssidan också. Så det har funnits förhandlingsförsök på en taktisk nivå. Men de har varit begränsade och handlat om lokala avgränsade vapenvilor. Talar man istället om en politisk lösning är det väldigt svårt att, om vi pratar om IS, se att det skulle finnas utrymme för meningsfulla förhandlingar. Men med andra grupper som använder sig av ensidigt våld mot civila, så ja, absolut, det har funnits historiskt.

ANNIKA: Isak, du leder ju ett forskningsprojekt som heter Resolving jihadist conflicts, alltså hur jihadistiska konflikter kan lösas. Det är kanske delvis något annat än vad vi talar om här idag, men den här frågan, kan man tala med terrorister? Är den relevant också i den forskning som du sysslar med?

ISAK: Det är den absolut. Vår forskningsfråga, vårt projekt har ett frågetecken efter sig, så Resolving jihadist conflicts? Frågetecken. Så vi ställer det som en fråga, går det att lösa jihadistiska konflikter? Med de metoder som vi vanligtvis tänker när vi pratar om konfliktlösning; medling, förhandlingar, fredsavtal, politisk maktdelning, ombildning av väpnade grupper till politiska partier och så vidare. Det vi kan se i vår forskning är att konfliktlösning, samtal, dialog är svårt för sådana konflikter som är

religiöst definierade, där parterna själva har definierat vad de eftersträvar i religiösa termer. Det är särskilt svårt för islamistiska konflikter och bland de islamistiska konflikterna är det i synnerhet svårt för de som har knutit ihop sig och är transnationella islamistiska konflikter. Så den typen av konflikter är oerhört svårt att nå förhandlingslösningar i.

ANNIKA: Och varför skulle du säga att det är särskilt svårt för just såna konflikter?

ISAK: Jag tror det handlar om att en viktig fråga här är att de just är sammanlänkade. Om vi pratar om IS som är det ena globala nätverket, eller Al Qaida som är det andra globala nätverket, transnationalistiska nätverket, så har de knutit ihop sina lokala konflikter med en stor övergripande och global strid. Och på den globala nivån är det väldigt svårt att se några möjliga förhandlingsutrymmen överhuvudtaget. Både från rebelsidan men också från regeringssidan, som är engagerad i de här typen av konfliktodynamik.

ANNIKA: Bitte, vad säger du? Du sa tidigare också att det är svårt att tänka sig att tala med IS?

BITTE: Det är klart att det har förekommit. De länder som har gjort det ställer sig ju inte upp och berättar om formerna för detta, men vi kan ju se att länder har gjort det ibland av nödvång. Exempelvis när IS tog Mosul i Irak i juli 2014, så tog de 49 turkiska diplomater som gisslan. Det tog ganska lång tid innan de här släpptes fria och vi vet inte vilka villkor som fanns bakom kulisserna när de släpptes. För också turkiska journalister har yppandeförbud kring detta. Ett annat exempel på att parter har agerat gentemot IS handlar ju om deras kontroll av oljekällorna i Syrien. De fick ju in kapital genom att sälja olja vidare genom mellanhänder, lastbilschaufförer som körde vidare, kanske dels mycket mindre pipelines, men oljan hamnade i Turkiet, i gränsstäder, det hamnade i närliggande Irak, och även på Assadregimens sida där det finns raffinaderier. Så det är också ett sätt att förhålla sig till dem där man inte skyltar med det. Ett tredje sätt är att IS i sitt sätt att få kapital också använde sig av en slags kidnappningsindustri, det var en stor inkomstkälla för dem. Författaren Loretta Napolioni har skrivit en bok som heter just Kidnappningsindustrin på svenska. Hon ger exempel på ofantliga summor som har betalats av regeringen för att få ut gisslan från IS.

- ANNIKA: Isak Svensson, just det här att förhandla när det handlar om att försöka få frige någon som har kidnappats. Är det ett exempel på den här typen av samtal som man ändå kan ha med jihadistiska, islamistiska terrororganisationer?
- ISAK: Jo, så är det. Precis som Bitte säger förekommer det hela tiden under en väpnad konflikt, att du ser den typen av interaktioner och förhandlingar på en taktisk nivå. Då handlar det inte om hur man ska lösa konflikten, det handlar inte om att ordna sakfrågorna egentligen, utan det handlar om mindre detaljer av strategisk eller taktisk natur. Till exempel kidnappningsfrågor eller oljeutvinningsfrågor eller så. Så absolut, där har det funnits förhandlingsförsök. Och där har ju IS varit en ganska rationell aktör och väldigt instrumentell i sitt sätt att föra den här typen av förhandlingar.
- ANNIKA: Om man sen skulle vidga den här frågan lite, hur olika länder har förhållit sig till IS. För där vet vi ju att världssamfundet var ju vid stor kraft. FNs säkerhetsråd, USA koalition bombade IS ställningar i Syrien, Ryssland kom också in. Men det blev en spänning, framför allt kanske i förhållandet mellan Turkiet och europeiska länder, för Turkiet sades släppa igenom IS anhängare till striderna i Syrien. Bitte, vad berodde de här spänningarna på? Var det så att Turkiet hade ett annat förhållningssätt till IS?
- BITTE: Ja, det fick de med tiden. Turkiets mål från början var ju att Assadregimen skulle störtas med hjälp av desertörer, det som blev fria syriska armén, med hjälp av den vanliga syriska oppositionen. Det blev ett fatalt misslyckande. Med tiden byggdes då IS upp under radarn, den spred sig från Irak in i Syrien, och Turkiet blev det man kallar för jihadisternas motorväg. Det var via Turkiet som de flesta reste in. Och man talar om att de hade upp emot 40 000 utländska stridande eller familjemedlemmar. Så det finns en bred samsyn i världssamfundet att Turkiet ofta vände bort blicken när de här fick fri passage via Turkiet. Men samtidigt hävdar ju Turkiet att europeiska länder till exempel inte hissade någon varningsflagg för vilka personer de skulle ha stoppat. För det råder ju visumfrihet för EU-medborgare som reser in och ur Turkiet. Hur skulle vi kunna veta detta då, hävdar Turkiet. Men vi kan också se att exempelvis Europol meddelade 2016 att Turkiet var det främsta transitlandet för jihadistiska resenärer. Så det är väldigt komplext när det gäller Turkiets möjligheter att facilitera för IS framväxt i Syrien. Vi kan också se hur Turkiet lät IS slå ner på de syriska kurderna i YPG, och eftersom Turkiet har en annan syn på vem den värsta terroristen är, för Turkiet är det Gülenrörelsen som är värst, och sen är det PKK och den syriskkurdiska

grenen i YPG. Sen har vi jihadisterna som kommer lite längre ner på skalan.

ANNIKA: Låt oss komma tillbaka till de här andra grupperna du talar om nu. När det gäller IS måste man väl konstatera att IS ju också utsatte Turkiet för fasansfulla terrorangrepp, och Turkiet hävdar ju självt att man hade gjort allt för att slå till mot denna terrororganisation?

BITTE: Absolut, det är fruktansvärda terrordåd som IS har begått i Turkiet. De första terrordåden riktade sig mot mer prokurdiska mål. Då anses det ha varit grupperingar i Turkiet, alltså IS affilierade grupperingar som slog till mot dem. Det värsta dådet var mot en fredsmanifestation på Ankaras järnvägsstation 2015. Men så småningom blev det en ny form av måltavlor, det vill säga vitala intressen för den turkiska staten. Från 2016 och framåt var det mot den stora gågatan i Stiklal, mot de stora turiststråken, mot Ataturkflygplatsen och mot en nattklubb i Istanbul på nyåret. Man kan säga att när IS vände sina mål mot vitala intressen för den turkiska staten var det ungefär samtidigt som Turkiet allt mer kom att användas av den globala koalitionen för att bekämpa IS, där USA kunde använda sig av baser i Turkiet. Så när Turkiet ändrade politik och blev mer hårdför mot IS slog de också till mer mot mål i Turkiet.

ANNIKA: Isak Svensson, om vi går tillbaka till PKK som Bitte nämnde här, som ju är den organisation som av Turkiet stämplats som den värsta terrororganisationen av alla, väl, sett ur Ankaras synvinkel? EU har ju också terrorstämplat PKK. Men här finns ju spänningar mellan Turkiet och EU hur man ska se på PKK. Hur ser du som forskare på spänningen mellan de här två aktörerna, Turkiet och EU?

ISAK: Jag ser att den här diskussionen visar också att det här begreppet terrorist är problematiskt och väldigt politiserat. Det är tydligt om man ser på Turkiets politik, hur det begreppet har kunnat användas för att beskriva meningsmotståndare. Så det är ett klurigt begrepp på så sätt att det kan lätt politiseras, vem det är som är terrorist. Om man ska definiera vad terrorism är tycker jag att den bästa definitionen egentligen är att man använder ensidigt våld mot civila. Man slår till mot civila. Då kan vi om vi zoomar ut lite se att över hälften av de som använder ensidigt våld mot civila är stater. Det är inte nödvändigtvis rebellgrupper. Så det är lite problematiskt hur man använder terrorismbegreppet, som ibland blir lite för partiskt för att man bara pekar ut olika rebellgrupper. När vi pratar

om de här länderna som Turkiet och Syrien är det inte säkert vilken sida som är den värsta förövaren vad gäller ensidigt våld mot de civila.

ANNIKA: Bitte, vad säger du om den här spänningen vad gäller synen på PKK mellan Turkiet och EU?

BITTE: Det är intressanta är att EU har ju en terroriststämpel på PKK eftersom man vill hålla sig väl med Turkiet, eftersom Turkiet är ett NATO-land också. Men å andra sidan så verkar ju PKK ganska öppet i många europeiska länder. De har kontor, de kan ha demonstrationer. På deras kontor står inte skylten PKK, det står något annat, men alla vet att det är de som finns där. Dessutom har det också förekommit fredssamtal mellan den turkiska staten och PKK på europeisk mark, det vill säga Oslo.

ANNIKA: Ja, den turkiska staten har ju ändrat sin syn på PKK ett antal gånger. Det var ju inte så många år sen som nuvarande presidenten Erdogan initierade samtal med PKKs ledare. Hur ska man förstå det? Vad säger Isak Svensson om det?

ISAK: Jag tycker det är väldigt intressant, och det visar ju just att man kan tala med terrorister på det sättet, om vi ska definiera PKK som terroristorganisation, och har bevisligen gjort det. Och den processen gjorde ganska stora framsteg. Det var en ganska intressant process, som Bitte var inne på, faciliterades av norrmännen. När den bröt ihop bröts den i huvudsak ihop av regeringssidan inte längre ville fortsätta med den. Det tycker jag är intressant att notera i det sammanhanget också.

BITTE: Om jag får skjuta in där, det var ju till och med så att president Erdogans egen underrättelsechef Hakan Fidan, åkte till en ö i Marmarassjön där PKK-ledaren, den livstidsdömda Abdullah Öcalan sitter och för samtal med honom helt öppet. Och det var inget de dolde vid ett visst skede. Men så vände allting, och det var av inrikespolitiska skäl i Turkiet. Det var när president Erdogans AKP förlorade sin majoritet i ett val i juni 2015. Då ändrade han politisk taktik, bröt fredssamtalen och ligger sig väldigt starkt med det turknationalistiska MHP. Och så där har han gjort flera gånger under sin politiska karriär. Han har bytt politisk linje av taktiska skäl för att överleva.

ISAK: När man bryter den där linjen, bryter fredsprocessen på det sättet och klassificerar dem som en terrororganisation, så förstärker man också de grupperingar inom en sån rörelse som är mer militanta. Det finns ofta en spänning inom den här typen av rörelser, mellan såna som är mer inriktade på förhandlingar och politiska lösningar och politiska medel, och såna som är mer hårdföra och för en väpnad kamp. En effekt av att man klassificerar dem som terrororganisation och vägrar förhandla med dem är ofta att man förstärker de grupper inom en sån rörelse som är mer hårdföra. Vi kan ta ett exempel från ett annat sammanhang, LTTE, de tamilska tigrarna i Sri Lanka, där EU valde att klassificera den gruppen som en terrororganisation mitt under en fredsprocess. Och är nog förklaringen till att den här fredsprocessen faktiskt gick i stå, för de hårdföra aktörerna och individerna inom de tamilska tigrarna blev stärkta och de som ville ha en förhandlingslösning och politisk lösning blev försvagade.

ANNIKA: Så att terrorstämpla en organisation är inte alltid ett bra sätt att bekämpa terror?

ISAK: Nej, jag tror att forskning har visat på att det kan ha dubbel effekt. Dels kan det underminera organisationen och hjälpa till att i polisiärt underrättelsearbete framför allt strypa deras egna flöden. Så på så sätt kan det ha positiv, konflikthämmande effekt. Men det kan också slå tillbaka på det sättet som jag precis nämnde, nämligen att det kan stärka de hårdföra krafterna inom en organisation på bekostnad av de som är mer förhandlingsvilliga.

ANNIKA: Tillbaka till Turkiet och striderna i Syrien. Där blev ju PKKs systerorganisation i Syrien, YPG, en väldigt viktig allierad till USA i kampen mot just IS. Bitte Hammargren, hur ska man se på det där? Kommer omvärldens syn på PKK förändras av det här delvis framgångsrika samarbetet med YPG, som i alla fall höll till för ett år sen?

BITTE: Ja, det tycker jag att man kan se att det har gjort också. Man ser också att PKK är realitet, de har begått en del förfärliga saker bland annat med avhoppare en gång i tiden. Men de har också bytt linje och taktik. YPG kan man ju också se som en del av den bredare PKK-familjen, även om stater som USA förnekar att så skulle vara fallet. För det hade omöjliggjort deras samarbete. Men när USA satte in sin aktiva militära kamp mot IS behövde de ju marktrupp, och vilka var bättre skickade att klara detta än just YPG som hade stridit så hårt mot IS. Amerikanska militärer har ju ofta hyllat

dem. USAs tidigare främste jihadistjägare Bret McGirk har ju också visat sig på bild tillsammans med dem, vilket ju har retat gallfeber på Turkiet. Men man kan också säga att USA faktiskt vid ett skede misslyckades med att tvinga Turkiet att acceptera existensen av YPG, de syriskkurdiska grupperingarna i Syrien. De har ju inte fått vara med i det som har varit ansatser till fredssamtal i Geneve som aldrig ägt rum. De har ju velat vara med där som en tredje part, men Turkiet har hela tiden motsatt sig detta. Om man tittar i backspeglarna hade USA kunnat göra mer för att ha förmått Turkiet till att acceptera detta.

ANNIKA: Isak Svensson, hur ser du på det här som har hänt under det senaste året eller de senaste åren, med att först YPG sa sig allierad. Är det ett sätt också för att PKK på sikt kommer att få en annan stämpel av omvärlden?

ISAK: Jag ser det som att det också från YPGs sida så har man gått in i den här kampen mot IS dels av ren och skär överlevnadsinsikt, att man såg det som ett existentiellt hot. Men det var det ju många aktörer som gjorde, men YPG tog också upp striden väldigt direkt. Jag tror att man också gjorde det av strategiska hänsyn, att man såg en möjlighet att visa sig som en trovärdig aktör och man hoppades att detta skulle leda till en de facto allians med USA och i förlängningen ett erkännande av den kurdiska rörelsen i det bredare. Det misslyckades ju i så motto för att USA under Trump-regeringen satte som främsta intresse att dra tillbaka sin egen trupp, att det var en prioritet i det här. Då fick banden med YPG stryk på foten.

BITTE: Det var en dolkstöt i ryggen på dem som blev hårt kritiserat, och det var också ett sätt för Trump att hålla armarna runt president Erdogan. Men det ledde ju till så skarpa reaktioner i USA att USA bara gjorde en delvis reträtt. Så de finns ju kvar i gränsområden mellan Syrien och Irak just nu och så länge de finns kvar så säkrar det väl YPGs fortsatta kontroll av en del av territoriet. Men det här visar hur svårt det är att få den här lösningen i Syrien som måste komma till stånd, när det är så många aktörer inblandade. Får jag bara skjuta in en sak som jag tycker är intressant som Isak berörde. Statliga förövre kontra terroriststämplade organisationer. För om vi tar upp fallet Syrien. Samtidigt som IS ju har visat ett exempellöst brutalt våld, så kan man också säga att när vi studerar vilka dåd den syriska regimen har begått är de numerärt sett fler. Också med en ohygglig brutalitet som vi egentligen inte vet hela vidden av när det gäller olika försvinnanden i häktena och tortyren. Det är bara ansatser till förståelse av detta i rättegångar som nu har inletts i Tyskland. Så allt det där komplicerar ju bilden av våld mot civila.

ANNIKA: Ja, Isak, vad ska man säga om det? Den syriska regimen har i striden visat sig vara en riktig terrorregim, kan man säga det?

ISAK: Ja, om alltså jag inte är så varm anhängare av just det här terroristbegreppet för att det är väldigt luddigt och svårt att förstå vad det handlar om, och det tenderar att vara problematiskt när man använder det och det politiseras. Men pratar vi om ensidigt våld mot civila så håller jag helt med Bitte om att den syriska regimen ligger bakom en väldigt stor del av det. Och att man måste få en mer balanserad syn på vilken typ av aktörer som det finns i den konflikten.

ANNIKA: För att avsluta den här diskussionen undrar jag om vi kan ta ett sista exempel, och det rör palestinska Hamas. Där är det återigen så att Turkiet har en annan syn på den här organisationen än stora delarna av västvärlden. Vad har det för betydelse för en lösning av konflikternas konflikt, alltså Israel Palestina? Vad säger du, Bitte?

BITTE: Kanske inte just specifikt Turkiets stöd till Hamas, för Turkiets president är ju en varm anhängare av muslimska brödraskapet och Hamas är ju som en förgrening av detta. Men jag skulle vilja komma tillbaka till det som Isak säger, att när man terroriststämplar en organisation blir det också svårare för dem att backa hem och förändra sin politik. Dels ställde Hamas upp i det palestinska valet 2006 för att USAs dåvarande president Bush krävde det. För annars hade inte valet blivit legitimt. Ingen trodde att Hamas skulle vinna valet, inte ens de själva. Jag var där och bevakade det och såg detta. Men så gjorde de det. Sen har man då ställt villkor att ni måste gå med på det här och det här för att vi ska kunna tala med er. Och det där har inte varit en särskilt produktiv politik. Samtidigt har faktiskt Israel förhandlat med Hamas i olika skeden via mellanhänder. Så även där förhåller man sig till dem som en realitet. Och Hamas är i dagsläget också en polismakt gentemot ännu mer extrema grupper. Islamiska jihad som stöds av Iran eller Salafister. Allt det här är komplicerat. Jag har själv träffat Hamasledare vid olika skeden som journalist och också tagit upp frågan om varför skjuter ni raketer som kan träffa israeliska civila. Jag menar att det är viktigt att även stater för de samtalen med dem, och de har ju också under sådan press förändrat en del av sina grunddokument, där de idag säger att de går med på -67 års gränser utan att därmed erkänna Israel som stat. Så det gäller ju att få en gruppering som är en politisk realitet att inordna sig i det som ger möjligheter till en fred så småningom.

ANNIKA: Isak Svensson, vad har du för synpunkter på detta, som sagt konflikternas konflikt, vad terrorstämplingen spelar för roll för en eventuell lösning här?

ISAK: Det visar att den här terrorstämplingsproblematiken är svår, för när man väl har stämplat en grupp som terrorgrupp är det svårt att dra tillbaka det. Man ställer då olika krav och det är svårt att hitta vägar ur den här terrorstämplingen. I vår forskning som vi har gjort senaste tiden har vi kunnat se en kraftig ökning över tid av användningen av terrorstämplingsinstrumentet. Sen när vi då jämför med ökningen kring användningen av ensidigt våld mot civila ser vi inte alls den typen av ökning, så det tycks inte vara att vi ser mer terroristiskt våld nödvändigtvis. Men vi behandlar våldet på ett annat sätt och vi tenderar att klassificera det på ett annat sätt. Det gör det svårare att hitta möjligheter för konfliktlösning, förhandlingar och medling även om medlare i vissa fall kan komma runt det här precis som Hamasfallet visar.

ANNIKA: Samtidigt måste man väl förstå om staten Israel inte får något slags erkännande av sin rätt att existera måste det vara väldigt svårt att ge sig in i förhandlingar med en sån organisation som egentligen har som mål att utplåna den andra parten?

BITTE: Ja, fast militärt sett är ju Israel en överlägset starkare makt i det här området. Jag har faktiskt träffat den tidigare Hamasledaren Jaled Mashall och ställt de här frågorna till honom, och han sa, om jag minns rätt nu, titta på vad Arafat gjorde. Han gick med på allt, jobbade hela paketet, och vad fick han för det? Underförstått skulle då pragmatikern vilja säga, Hamas vet att de i slutändan måste acceptera Israel som en realitet, men de vill inte lägga erkännandet på bordet innan de får något tillbaka. Det skulle vara den pragmatiska tolkningen av det här. Men som Isak var inne på tidigare också finns det olika falanger i en sån här rörelse. Det finns de mer hårdföra krafterna och det finns de mer pragmatiska. Vi måste förhålla oss på ett sånt sätt att vi stärker pragmatikerna.

ANNIKA: Isak Svensson, håller du med om det? Är det pragmatikerna som ska stärkas?

ISAK: Ja, jag tror att det är vägen framåt. Och som Bitte var inne på också förut, kring att det finns olika grupperingar där Hamas kanske inte är den mest

radikala grupperingen. Det är ganska intressant, för om man zoomar ut lite från den här konflikten och tittar på den här problematiken överhuvudtaget så kan vi se att det finns ett antal sådana fall där det finns konflikter som riskerar att bli ännu mer radikaliserade och ännu mer svårlösta och vi inte hittar förhandlingslösningar. Jag har tittat på konflikten i södra Thailand i min forskning, och jag kan se paralleller där det finns argument kring att om man inte hittar en förhandlingslösning på den konflikten, som bara handlar om konflikten i södra Thailand, så kan man skapa en grogrund på längre sikt för att Islamska staten, IS, eller Al Qaida-grupperingar kommer lyckas att rekrytera och etablera sig. För det är så IS verkar. De fungerar på ett sätt att dra in lokala konflikter i en global dynamik. Det är ett starkt argument för att vi måste hitta förhandlingslösningar på de här lokala konflikterna.

ANNIKA: Isak Svensson, varmt tack, det får bli sista orden i den här poddsändningen. Det var också intressant, för då avslutade vi också med ett resonemang som anknyter till Islamska staten. Varmt tack också Bitte Hammargren, och tack till er som har lyssnat. Nu är den här podden slut. Hej.